03/04/2020

“Ο παράδεισος”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας

Του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

«Ύμνοις αΰπνοις ευχαρίστως η Πόλις, την εν μάχαις άγρυπνον υμνεί Προστάτιν »[1].

Θυμόμαστε και μνημονεύουμε απόψε και πάλι, Σάββατο της πέμπτης εβδομάδος των Νηστειών, τα θαυμαστά γεγονότα και τις θαυματουργικές επεμβάσεις της Υπεραγίας Θεοτόκου, πάλαι τε και νυν. Και θα πρέπει βεβαίως όλα αυτά να τα θυμόμαστε, διότι αν ξεχαστούν, τότε κι εμείς θα έχουμε σβήσει από την ιστορία αυτού του τόπου. Θυμόμαστε την προστασία της Παναγίας και τη διάσωση της Βασιλίδος των πόλεων από την επιδρομή των Αβάρων το έτος 626 μ.Χ., αλλά και των Αγαρηνών επί των Αυτοκρατόρων Κωνσταντίνου του Πωγωνάτου (673 μ.Χ.)

και Λέοντος του Ισαύρου (717 – 718 μ.Χ.), καθώς μάς παραδίδει ο ιερός Συναξαριστής.

Διαβάζουμε χαρακτηριστικά : «Ο *Πατριάρχης την αχειροποίητον του Χριστού Εικόνα, και τα τίμια και ζωοποιά Ξύλα, προσέτι δε και την τιμίαν Εσθήτα της Θεομήτορος επιφερόμενος, διατων τειχών περιήρχετο*»[2]. Και τότε, μια φοβερή τρικυμία και καταιγίδα κατεπόντησε τα μονόξυλα των βαρβάρων. Κι όταν πάλι, επί της βασιλείας Κωνσταντίνου του Πωγωνάτου, οι Αγαρηνοί περικύκλωσαν την κληρουχία της Θεοτόκου, και αυτοί είχαν το ίδιο αποτέλεσμα με τους πρώτους. « *Όπου Θεός δε βούλεται, νικάται φύσεως τάξις*»[3].

Μνημονεύουμε απόψε την διαχρονική παρουσία και την φοβερή προστασία της Παναγίας σε κάθε δύσκολη στιγμή της εκκλησιαστικής μας ιστορίας. Το Γένος μας έζησε με την Παναγία και με αυτήν μεγαλούργησε. Όσο κι αν το ξεχνάμε εμείς οι Έλληνες, όσο κι αν το επιθυμούν οι διώκτες της Εκκλησίας και τότε και σήμερα, σε κάθε βήμα συναντούμε το πανάγιο πρόσωπό της. Τα πολλά προσκυνήματα και οι θαυματουργές εικόνες που περιφρουρούν τον τόπο μας μαρτυρούν για την ζωντανή παρουσία της Παναγίας. Ένα τρανό παράδειγμα αποτελεί η βυζαντινή Καστοριά. Σε κάθε βήμα συναντούμε έναν βυζαντινό ή μεταβυζαντινό Ναό, μια ξεχωριστή εικόνα, θαύματα, θρύλους, διηγήσεις, αυτοκράτορες, λογάδες του Γένους, άρχοντες και αρχόντισσες που διέθεταν μια πηγαία ευλάβεια και ευσέβεια, αλλά και θαυμαστές επεμβάσεις της Υπεραγίας Θεοτόκου. Η Μαυριώτισσα, η Γοργοϋπήκοος, η Πορφύρα, η Φανερωμένη, η Οδηγήτρια, η Πορταΐτισσα, η ακαταμάχητη Καστριώτισσα, συνιστούν ελπίδα για τον απελπισμένο, χαρά για τον θλιμμένο, θεραπεία για τον ασθενή, παρηγοριά στον διαβάτη αυτής της ζωής, αλλά και ελπίδα για το μέλλον και την αιωνιότητα. Έτσι έζησε ο λαός μας, ενωμένος με τον έμψυχο παράδεισο που είναι το πρόσωπο της Παναγίας. Γι’ αυτό και ο Άγιος Ιωσήφ ο Υμνογράφος, στον περίφημο κανόνα του Ακαθίστου Ύμνου, την χαρακτηρίζει ως έμψυχο παράδεισο. «*Πυρίμορφον όχημα, του Λόγου χαίρε Δέσποινα, έμψυχε Παράδεισε το ξύλον, εν μέσω έχων ζωής τον Κύριον ου ο γλυκασμός ζωοποιεί, πίστει τους μετέχοντας, και φθορά υποκύψαντας*»[4].

Α. Έμψυχος Παράδεισος η Παναγία.

Μας θυμίζει τον βιβλικό Παράδεισο της Εδέμ, στον οποίο η Εκκλησία είδε την προτύπωση της Θεοτόκου. Η Παρθένος είναι ο νέος Παράδεισος τον οποίο φύτεψε ο Θείος Δημιουργός μέσα στον χρόνο. Ο μεν πρώτος Παράδεισος είχε για κάτοικο τον χοϊκό Αδάμ. Ο νέος Παράδεισος, ο μυστικός όπως τον ονομάζουν οι υμνογράφοι της Εκκλησίας[5], λαμπρύνεται από την παρουσία του νέου Αδάμ, που είναι ο Χριστός. Γι’ αυτό, γεμάτος θαυμασμό, ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός απευθυνόμενος προς την Παναγία, της λέγει : «*Συ, Παρθένε, υπήρξες η Εδέμ, πολύ περισσότερο ιερά και θεία από την παλαιά. Διότι σ’ εκείνη μεν κατοικούσε ο Αδάμ ο χοϊκός, ο θνητός, σε εσένα όμως ο Κύριος ο ουράνιος*

»[6].

Αυτόν τον έμψυχο Παράδεισο τον ζούμε, τον συναντούμε μέσα στο πραγματικό σώμα του Χριστού, που είναι η αγία μας Εκκλησία. Κι όταν μιλούμε για το πρόσωπο της Παναγίας, μιλούμε για την ίδια την Εκκλησία. «*Μαρία την αειπάρθενον, την αγίαν εκκλησίαν λέγω*»[7], θα υπενθυμίσει ο Άγιος Κύριλλος Πατριάρχης Αλεξανδρείας.

Β. Έμψυχος Παράδεισος η Παναγία.

Είναι ο παράδεισος της νέας οικονομίας του Θεού, στον οποίο φυτεύτηκε το δένδρο της ζωής, το οποίο με τα κλαδιά του σκέπασε ολόκληρο τον κόσμο. Δεν είναι το δένδρο της παρακοής από το οποίο οι άνθρωποι τρύγησαν τη νέκρωση και τον θάνατο, αλλά το δένδρο της υπακοής από το οποίο πηγάζει η αφθαρσία, η αθανασία, ο γλυκασμός, η χαρά και το φως. Είναι το δένδρο, όπως τονίζει ο ιερός υμνογράφος, που γλυκαίνει και ομορφαίνει τις ψυχές των ανθρώπων, που ζωογονεί με τους καρπούς του όλους εκείνους οι οποίοι επιθυμούν να εκκεντριστούν σ' αυτό και να δεχτούν αυτήν την πνευματική μεταμόρφωση.

Γ. Έμψυχος Παράδεισος η Παναγία.

Βάσταξε στην άχραντη αγκαλιά της το πυρ της θεότητος. Έγινε η Θεοτόκος που έφερε τον Θεό στη γη. Βλάστησε το ξύλο της ζωής, τον Ιησού Χριστό, ο οποίος ήρθε στον κόσμο για να έχουν οι άνθρωποι «*ζωήν και περίσσειαν ζωής*»[8]. Μας προσέφερε τη μέγιστη διακονία που είναι η παρουσία του Χριστού. Αυτήν την παρουσία διαχρονικά την συναντούμε μέσα στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, που δεν είναι τίποτα άλλο, παρά «*το φάρμακο της αθανασίας, το αντίδοτο του μη αποθανείν*»[9]. Άλλωστε αυτό μάς το παρέδωσε ο ίδιος ο Χριστός : «*ο τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα έχει ζωήν αιώνιον, και εγώ αναστήσω αυτόν εν τη εσχάτη ημέρα*»[10]. Άρα, το Μυστήριο δεν επιδέχεται αμφισβητήσεις για εκείνον που πιστεύει, πολλώ δε μάλλον να θεωρεί ότι το Σώμα του Χριστού και το πανάσπιλο Αίμα του μπορεί να γίνει μεταδοτικό θανατηφόρου ασθενείας. Έτσι, η Παναγία έγινε, κατά την έκφραση του Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, «*ο αδάπανος της αυτοζωής θησαυρός*»[11], δηλαδή ο ανεξάντλητος θησαυρός της ζωής που, χιλιάδες χρόνια τώρα, με την άχραντη κυοφορία της τρέφει τον λαό του Θεού. Γι' αυτό και όσοι καταφεύγουν στην Παναγία, απολαμβάνουν αυτήν τη φοβερή προστασία και συγχρόνως ενώνονται με τον Υιό και Θεό της και ζουν μια νέα ζωή που επεκτείνεται στην αιωνιότητα.

Ας στραφούμε, λοιπόν, την ύστατη αυτή ώρα στη γέφυρα μεταξύ ουρανού και γης, στην Πλατυτέρα των Ουρανών όπως έγραφε ο Γέροντας Μωϋσής ο Αγιορείτης. Αν

δεν έχουμε το θάρρος, εξαιτίας των πολλών αμαρτιών μας, να στραφούμε στον Υιό και Θεό της, ας πλησιάσουμε τον έμψυχο αυτόν Παράδεισο. Αυτή σαν μάνα στοργική θα μας δώσει τις λύσεις. Θα μας σκεπάσει στις δυσκολίες του καιρού μας, θα απελάσει την λοιμική αυτή ασθένεια, θα μας χαρίσει τη χαρά και την ευλογία. Μόνο να έχουμε το βλέμμα μας στραμμένο στον Χριστό, ζητώντας ταυτόχρονα τη σωστική βοήθειά της.

Δέσποινα Θεοτόκε, εκ παντοίων ημάς κινδύνων ελευθέρωσον, ίνα κράζομεν· Χαίρε Νύμφη ανύμφευτε!

---

[1] Στίχος Συναξαρίου Σαββάτου Ακαθίστου Ύμνου.

[2] Συναξάριον Σαββάτου Ακαθίστου Ύμνου εκ του Τριωδίου.

[3] Κάθισμα Όρθρου εορτής Χριστουγέννων.

[4] Κανόνας Ακαθίστου Ύμνου.

[5] *Μυστικὸς εἶ Θεοτόκε Παράδεισος, ἀγεωργήτως βλαστήσασα Χριστόν, ὑφ' οὗ τὸ τοῦ Σταυροῦ,ζωηφόρον ἐν γῇ, πεφυτούργηται δένδρον*. Τροπάριον Θ' ωδής Κανόνος Υψώσεως Τιμίου Σταυρού.

[6] Επίσκοπος Αχελώου Ευθύμιος Στύλιος, *Η πρώτη,* Β' έκδ. 1987, σ. 24.

[7] Άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας, *Ομιλία 14, Εν Εφέσω λεχθείσα προς Νεστόριον*, PG 77, 996.

[8] πρβλ. Ιω. 10,10.

[9] Άγιος Ιγνάτιος Θεοφόρος, *Επιστολή προς Εφεσίους, κεφ. 20*, ΕΠΕ 4,90.

[10] Ιω. 6,54.

[11] Άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός, Ομιλία Α' εις την κοίμησιν της Θεοτόκου, ΕΠΕ 9,262.